ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

ការយល់ដឹងអំពីការកែទម្រង់ដំណើរការបង្រៀន និងរៀន នៅកម្ពុជា

រៀបចំដោយ៖ អង្គការសកម្មភាពសម្រាប់ការអប់រំនៅកម្ពុជា (ខេប)

ថ្ងៃទី២-៤ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២០

មាតិកា

1. បញ្ហាសំខាន់ៗទាក់ទងនឹងការវិវត្តគរុកោសល្យនៅកម្ពុជា
2. ការរៀបចំបទបង្ហាញនេះ
3. សេចក្តីសន្និដ្ឋានសំខាន់ៗមួយចំនួនដើម្បីស្វែងយល់

១. បញ្ហាសំខាន់ៗទាក់ទងនឹងការវិវត្តគរុកោសល្យនៅកម្ពុជា

- ការវិវត្តជាប្រវត្តិសាស្ត្រនៃគរុកោសល្យនៅកម្ពុជាត្រូវបានកំណត់លក្ខណៈថាជាការស្វែងរកគោលលទ្ធិត្រឹមត្រូវ (orthodoxy) និងការស្វែងយល់អំពីរូបមន្តគរុកោសល្យ...
- ការស្វែងរកគោលលទ្ធិត្រឹមត្រូវ បានជួបផលវិបាកមិនល្អមួយចំនួន៖
  - អ្នកអប់រំចំណាយពេលវេលាដ៏ច្រើនដើម្បីជជែកវែកញែកអំពីនិយមន័យ និងការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់នៃបញ្ញត្តិ យោងទៅតាមរូបមន្តតឹងរ៉ឹង ដែលមានទំនាក់ទំនងតិចតួច ទៅនឹងបញ្ហាដែលគ្រូក្នុងថ្នាក់កំពុងប្រឈម...
  - ការអនុវត្តការអប់រំមានលក្ខណៈធ្វើតាមរូបមន្ត និងរ៉ាយរ៉ាប់កម្រិតខ្ពស់
  - គ្រូគិតតែអំពី តើបច្ចេកទេស "អ្វីខ្លះ" ដែលពួកគេគួរប្រើក្នុងការបង្រៀនជាជាង "ហេតុអ្វី" ពួកគេកំពុងប្រើវា

ការបង្រៀនបែបរ៉ាយរ៉ាប់ និងឆ្លុះបញ្ចាំង

- ការអនុវត្តការអប់រំនៅប្រទេសកម្ពុជាត្រូវបានកំណត់ជាយូរមកហើយ ថាមានភាពតានតឹងរវាងការបង្រៀនរ៉ាយរ៉ាប់ និងការបង្រៀនបែបឆ្លុះបញ្ចាំង
  - ការបង្រៀនបែបរ៉ាយរ៉ាប់ លើកកម្ពស់វិធីរៀន ទៅតាមជំហាននៃការបង្រៀន ដែលមានការរៀបចំស្រាប់សម្រាប់គ្រូ និងដែលមានវិសាលភាពគម្លាតតិចតួច។
  - ការបង្រៀនឆ្លុះបញ្ចាំង លើកកម្ពស់វិធីរៀនមួយ ដែលគ្រូមានសេរីភាពច្រើន ក្នុងការផ្សំបច្ចេកទេសពីវិធីសាស្រ្តបង្រៀនជាច្រើនឱ្យសមស្របនឹងបរិបទនៃថ្នាក់រៀនរបស់គាត់។
- ជាការពិតណាស់ វិធីសាស្រ្តនីមួយៗ ពិតជាមានគុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិផ្ទាល់ខ្លួន។ ជម្រើសនៃវិធីសាស្រ្តអាស្រ័យលើរបៀបដែលប្រព័ន្ធអប់រំកំណត់អាទិភាពរបស់វា។

គុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិ នៃការបង្រៀនបែបរ៉ាយរ៉ាប់ និងឆ្លុះបញ្ចាំង

	គុណសម្បត្តិ	គុណវិបត្តិ
ការបង្រៀនបែបរ៉ាយរ៉ាប់	• ល្អសម្រាប់បង្រៀនមូលដ្ឋានគ្រឹះ • សមស្របសម្រាប់គ្រូដែលមានកម្រិតបណ្តុះបណ្តាលទាប • គ្រូបង្រៀនមិនចាំបាច់គិតច្រើនពីការបង្រៀនរបស់ពួកគេទេ • ងាយស្រួលសម្រាប់ការងារអធិការកិច្ចតាមដានអនុលោមភាព។	• មិនមានប្រយោជន៍សម្រាប់ការបង្រៀនបំណិនគិតកម្រិតខ្ពស់ទេ • មិនសមស្របសម្រាប់គ្រូដែលមានសមត្ថភាពខ្ពស់ • គ្រូបង្រៀនមានសេរីភាពតិចតួចក្នុងការសម្របការបង្រៀនរបស់ពួកគេទៅនឹងបរិបទជាក់លាក់ • គ្រូបង្រៀនមានវិសាលភាពតិចតួចសម្រាប់ការរីកចម្រើនវិជ្ជាជីវៈ
ការបង្រៀនបែបឆ្លុះបញ្ចាំង	• ល្អសម្រាប់បង្រៀន ទាំងបំណិនគិតកម្រិតទាប និងខ្ពស់ • សមស្របសម្រាប់គ្រូដែលមានសមត្ថភាពខ្ពស់ • ផ្តល់នូវវិសាលភាពបន្ថែមទៀត សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍវិជ្ជាជីវៈរបស់គ្រូ	• គ្រូដែលមានកម្រិតសមត្ថភាពទាបមានការលំបាកច្រើន • មានការលំបាកច្រើនក្នុងការអនុវត្ត និងតាមដាន • ការឆ្លុះបញ្ចាំងត្រូវការពេលវេលាដើម្បីអនុវត្ត

ជម្រើសរបស់ប្រទេសកម្ពុជា...

- អ្នកអប់រំខ្លះបានអះអាងថាវិធីសាស្ត្របែបរ៉ាយរ៉ាប់មានសារប្រយោជន៍សម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជាកាលពី ២០ ឆ្នាំមុននៅពេលដែលគ្រូភាគច្រើនមិនមានសមត្ថភាព
- ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ...ឥឡូវនេះដល់ពេលដែលប្រទេសកម្ពុជាត្រូវឈានទៅមុខ ហើយចាប់ផ្តើមផ្លាស់ប្តូរពីវិធីសាស្ត្របែបរ៉ាយរ៉ាប់ទៅជាការបង្រៀនបែបឆ្លុះបញ្ចាំង
- នេះគឺជាមធ្យោបាយតែមួយគត់ដែលគ្រូនឹងកាន់តែមានជំនាញវិជ្ជាជីវៈ។

របៀបនៃការគិតអំពី គោលវិធីអប់រំ វិធីសាស្ត្រអប់រំ និង បច្ចេកទេសអប់រំ

- អស់រយៈពេលជាច្រើនឆ្នាំមកហើយ អ្នកអប់រំនៅកម្ពុជាក៏បានព្យាយាមធ្វើឱ្យមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ និងធ្វើឱ្យមានលក្ខណៈស្តង់ដាលើវិធីប្រើពាក្យ និងបញ្ញត្តិខុសៗគ្នា។
- ការពិភាក្សាពីភាពខុសគ្នារវាងគោលវិធី វិធីសាស្ត្រ និងបច្ចេកទេស ត្រូវបានធ្វើឡើង។
- ជាថ្មីម្តងទៀត ការពិភាក្សាបែបនេះ គឺជាដំណើរស្វែងរកមួយទៀតនូវគោលលទ្ធិត្រឹមត្រូវ (orthodoxy) ដែលជាគ្រោះថ្នាក់ដូចដែលយើងបានពិភាក្សារួចហើយ។
- គ្រោះថ្នាក់នោះគឺថាការពិភាក្សាបែបនេះ ត្រូវការពេលវេលាច្រើន ហើយជារឿយៗមានភាពពាក់ព័ន្ធតិចតួច ចំពោះបញ្ហាជាក់ស្តែងដែលគ្រូប្រឈមមុខនៅក្នុងថ្នាក់រៀនរបស់ពួកគេ...

ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ... វាជាការពិតណាស់ដែលយើងត្រូវឱ្យនិយមន័យពាក្យរួមមួយ ដែលអាចមានប្រយោជន៍...

- ឧទាហរណ៍, ...
- ជាលក្ខណៈអន្តរជាតិ គោលវិធីត្រូវបានគេមើលឃើញជាទូទៅថាមានឋានានុក្រមស្ថិតនៅកំពូលគេនៃប្រព័ន្ធអប់រំ ខណៈដែល វិធីសាស្ត្រ និង បច្ចេកទេស ស្ថិតនៅខាងក្រោមជាបន្តបន្ទាប់ ...

នេះគឺជាវិធីដែលយើងអាចកំណត់ជាប្រព័ន្ធឋានានុក្រមដើម្បីរៀបចំឱ្យបានល្អប្រសើរនូវពាក្យដែលបានប្រើញឹកញាប់...

- នៅក្នុងក្របខណ្ឌដែលបានបង្ហាញនៅខាងស្តាំ យើងកំណត់ គោលវិធី ថាជាទស្សនវិជ្ជានៃការបង្រៀននិងរៀន (ឧ. ស្ថាបនានិយម វឌ្ឍនភាពនិយម។ ល។)
  - គោលវិធីបែបទស្សនវិជ្ជា មានគោលការណ៍ជាលក្ខណៈអរូបី ដែលផ្តល់ជាមគ្គុទ្ទេសន៍សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍវិធីសាស្ត្របង្រៀន...
- នៅក្នុងគោលវិធី មានវិធីសាស្ត្រច្រើនបែប (ឧ. IBL, PBL ។ ល។)
- ហើយនៅក្នុងវិធីសាស្ត្រមួយ អាចមានបច្ចេកទេសច្រើនបែបផងដែរ...

គោលវិធីបង្រៀន (Educational Approach)	•ស្ថាបនានិយម (Constructivism) •វឌ្ឍនភាពនិយម (Progressivism) •សារវន្តនិយម (Essentialism)
វិធីសាស្ត្របង្រៀន (Educational Methodology)	•ការសិក្សាបែបរិះរក (Inquiry based Learning) •ការសិក្សាបែបសហការ (Cooperative Learning)
បច្ចេកទេសបង្រៀន (Educational Techniques)	•សិស្សរៀនជាក្រុម •សិស្សស្រាវជ្រាវ •សិស្សធ្វើបទបង្ហាញ

គោលវិធី (ឬ ទស្សនវិជ្ជា)	គំរូវិធីសាស្ត្រ	បច្ចេកទេសទាក់ទងនឹងវិធីសាស្ត្រ
ស្ថាបនានិយម៖ ស្ថាបនានិយម គឺជា "គោលវិធីសិក្សាដែលធ្វើឱ្យសិស្សស្ថាបនា ឬបង្កើតចំណេះដឹងផ្ទាល់ខ្លួន ហើយចំណេះដឹងពិត ត្រូវបានកំណត់ផ្អែកលើបទពិសោធន៍របស់សិស្ស"	វិធីសាស្ត្របែបគម្រោង (Project Method)	• ការកំណត់គម្រោង • សិស្សធ្វើការជាក្រុម • សិស្សស្រាវជ្រាវ • សិស្សធ្វើបទបង្ហាញ
	វិធីសាស្ត្រសិក្សាបែបរិះរក (Inquiry-based Learning Method)	• សិស្សកំណត់សំណួរដែលពួកគេចង់រកចម្លើយ • សិស្សស្រាវជ្រាវ • សិស្សធ្វើបទបង្ហាញ • សិស្សធ្វើការឆ្លុះបញ្ចាំង លើដំណើរការដែលល្អនិងមិនល្អ
	វិធីសាស្ត្រសិក្សាអាស្រ័យលើបញ្ហា (Problem-based Learning Method)	• ជំហានទី ១៖ ស្វែងយល់ និងកំណត់បញ្ហា • ជំហានទី ២៖ សិស្សនិយាយពីអ្វីដែលពួកគេបានដឹង... • ជំហានទី ៣៖ សិស្សកំណត់និយមន័យបញ្ហា ... • ជំហានទី ៤៖ សិស្សស្រាវជ្រាវចំណេះដឹង ... • ជំហានទី ៥៖ ស៊ើបអង្កេតរកដំណោះស្រាយ ... • ជំហានទី ៦៖ បង្ហាញ និងគាំទ្រដំណោះស្រាយដែលបានរកឃើញ ... • ជំហានទី ៧៖ សិស្សត្រួតពិនិត្យលទ្ធផលការងារពួកគេឡើងវិញ។

នេះគឺជាឧទាហរណ៍នៃការប្រើក្របខណ្ឌការសិក្សាបែបស្ថាបនានិយម...

ប៉ុន្តែយើងគួរចងចាំថា ការចាត់ជាប្រភេទទាំងអស់នេះ មិនមែនយើងអាចកាត់ផ្តាច់ចេញពីគ្នាទាំងស្រុង ដូចដែលយើងចង់បាននោះទេ...

- ដោយហេតុនេះហើយ ទើបពាក្យ **យុទ្ធសាស្ត្រ** (Strategies) ត្រូវបានយកមកប្រើ...
- គ្រូម្នាក់កម្រប្រើគោលវិធីមួយ ឬ វិធីសាស្ត្រតែមួយគ្រប់ពេលនោះទេ។
- ជារឿយៗ គ្រូត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងបញ្ចូលគ្នានូវធាតុផ្សំនៃគោលវិធី និងវិធីសាស្ត្រផ្សេងៗគ្នា អាស្រ័យលើបរិបទ។
- គ្រូតែងតែធ្វើសកម្មភាពជាក់លាក់ដើម្បីផ្សំ និងកែប្រែគោលវិធី វិធីសាស្ត្រ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមជាក់លាក់នៅក្នុងថ្នាក់រៀនរបស់ពួកគេ
- នៅពេលគ្រូចេះធ្វើបែបនេះ គឺពួកគេកំពុងបង្កើត**យុទ្ធសាស្ត្រ**។

ករណីលើកលែង !

- សិក្ខាកាម គួរចងចាំថាក្របខណ្ឌដែលបានបង្ហាញខាងលើ គ្រាន់តែជាឧបករណ៍បញ្ញត្តិមួយ ដើម្បីគិតអំពីពាក្យ និងគំនិតផ្សេងៗគ្នា...
- វាមិនគួរត្រូវបានប្រើជាឧបករណ៍តឹងរ៉ឹង ដើម្បីថែរក្សាគោលលទ្ធិត្រឹមត្រូវបែបមនោគមន៍វិជ្ជា (ideological orthodoxy) ឡើយ...
- វាតែងតែមានករណីលើកលែង នៅពេលដែលក្របខណ្ឌនេះមិនអាចដំណើរការបាន...

៣. រចនាសម្ព័ន្ធបទបង្ហាញសម្រាប់ថ្ងៃនេះ

- បទបង្ហាញក្នុងសិក្ខាសាលានេះនឹងផ្តោតលើ៖
  - អន្តរកាល សេដ្ឋកិច្ចសតវត្សរ៍ទី ២០ ដល់ទី ២១ និងឥទ្ធិពលរបស់វាលើការអប់រំ
  - លក្ខណៈសំខាន់ៗនៃគោលវិធីសិក្សាបែបស្ថាបនានិយម ដែលមានទំនាក់ទំនង ទៅនឹងវិធីសាស្ត្របង្រៀនបែបរិះរក (IBL) និងវិធីសាស្ត្របង្រៀនអាស្រ័យលើបញ្ហា (PBL)

ការអប់រំនៅសតវត្សរ៍ទី ២១

- ចលនាឆ្ពោះទៅរកវិធីសាស្ត្របង្រៀនថ្មីៗ ដូចជា IBL និង PBL ត្រូវបានជំរុញយ៉ាងខ្លាំងដោយការផ្លាស់ប្តូរសេដ្ឋកិច្ចក្នុងសតវត្សរ៍ទី ២១
- បទបង្ហាញដែលបានគ្រោងទុក ព្យាយាមបង្ហាញពីទំនាក់ទំនងរវាងសេដ្ឋកិច្ចនៅសតវត្សរ៍ទី ២១ និងការផ្លាស់ប្តូរលើការអប់រំ។
- ការយល់ដឹងអំពីការផ្លាស់ប្តូរទាំងនេះ នឹងជួយអ្នកអប់រំឱ្យយល់ពីមូលហេតុដ៏សំខាន់នៃការអនុម័តវិធីសាស្ត្របង្រៀនថ្មីៗ និងការរៀបចំសាលារៀនឡើងវិញ
- បទបង្ហាញនេះផ្តល់នូវមូលដ្ឋានល្អសម្រាប់ការពិភាក្សានៅពេលក្រោយ។

ការយល់ដឹងអំពីគោលវិធីសិក្សាបែបស្ថាបនានិយម

- បទបង្ហាញដែលបានគ្រោងទុកមួយទៀត ផ្ដោតលើការជួយអ្នកអប់រំឱ្យយល់ពីអ្វីដែលហៅថា ការសិក្សាបែបស្ថាបនានិយម និងបង្ហាញពីមូលហេតុដ៏សំខាន់របស់វា
- ការសិក្សាបែបស្ថាបនា មិនមែនជាវិធីសាស្ត្របង្រៀនទេ ប៉ុន្តែជាទ្រឹស្ដីនៃការបង្រៀននិងរៀន ដែលបញ្ចូលគ្នានូវវិធីសាស្ត្របង្រៀនជាច្រើនដែលកំពុងពេញនិយមនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ...
- ការសិក្សាបែបស្ថាបនានិយម គឺជាទ្រឹស្ដីអប់រំសមស្របសម្រាប់សតវត្សរ៍ទី ២១ ដោយសារតែវាផ្ដោតទៅលើការលើកកម្ពស់ការគិតស៊ីជម្រៅ និងដោះស្រាយបញ្ហានៅក្នុងបរិបទណាមួយ...

ការសិក្សាបែបស្ថាបនានិយម បញ្ចូលវិធីសាស្ត្របង្រៀន បែបរិះរក (IBL) អាស្រ័យលើបញ្ហា (PBL) បែបសហការ (CL) និងវិធីសាស្ត្របង្រៀនជាច្រើនទៀត...

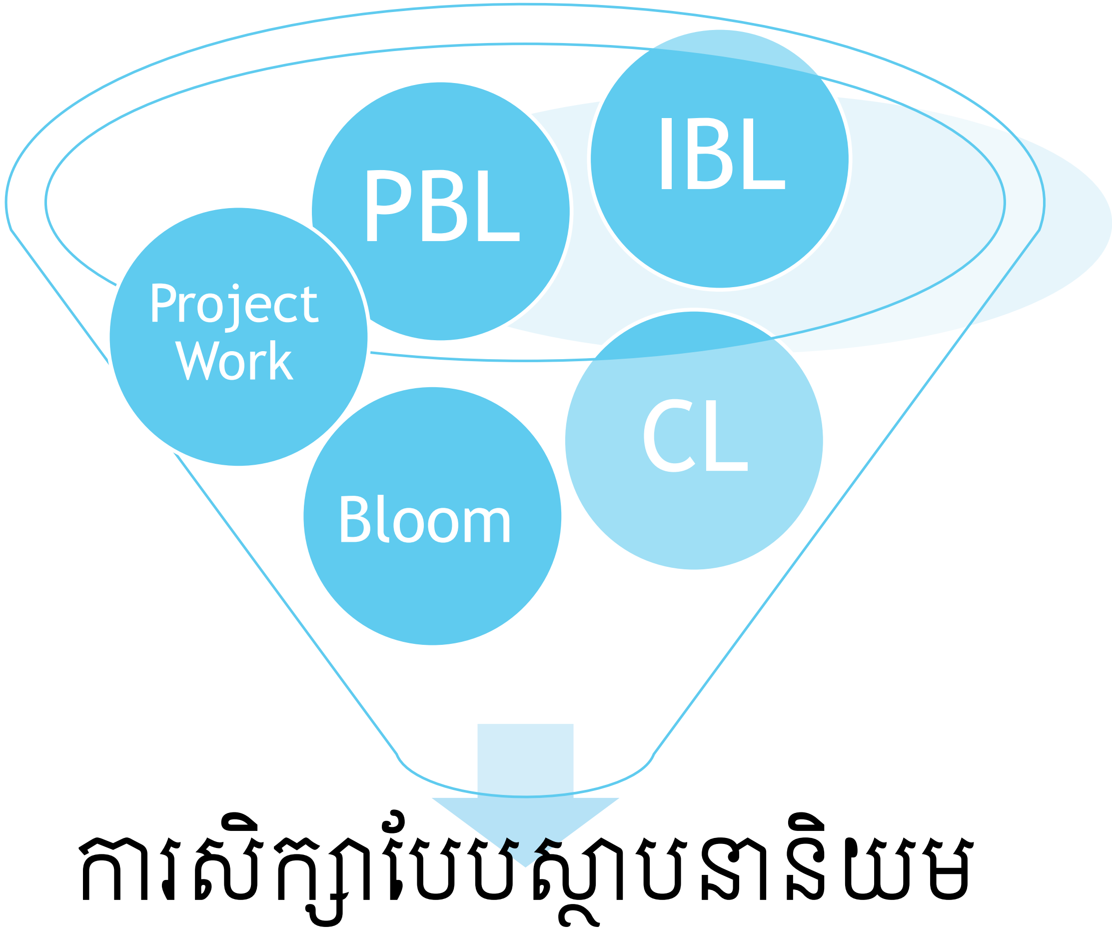

ការចាប់យកការសិក្សាបែបស្ថាបនានិយម មកអនុវត្តជួយដោះស្រាយនូវភាពប្រកួតប្រជែងគ្នារវាងវិធីសាស្ត្រទាំងអស់នេះ ពីព្រោះវិធីសាស្ត្រទាំងនេះ សុទ្ធតែខ្ចីគោលការណ៍ ពីការសិក្សាបែបស្ថាបនានិយម...

បទបង្ហាញដែលបានគ្រោងទុក ស្ដីពីការសិក្សាបែបស្ថាបនា នឹងមានប្រធានបទដូចខាងក្រោម...

1. និយមន័យ និងបញ្ញត្តិសំខាន់ៗក្នុងការសិក្សាបែបស្ថាបនានិយម
2. ការអនុវត្តការសិក្សាបែបស្ថាបនានិយមនៅក្នុងថ្នាក់រៀន
3. ការបង្កើតបរិបទស្ថាប័នដើម្បីជំរុញការសិក្សាបែបស្ថាបនានិយម
4. ការវាយតម្លៃសិស្សក្នុងបរិបទនៃការសិក្សាបែបស្ថាបនានិយម

សេចក្តីសន្និដ្ឋានសំខាន់ៗមួយចំនួនដើម្បីស្វែងយល់...

- នៅពេលសិក្ខាសាលានេះបញ្ចប់ អ្នកសម្របសម្រួលសង្ឃឹមថាអ្នកចូលរួមនឹងអាចមើលឃើញនូវរូបភាពកាន់តែធំ នៃរបៀបគរុកោសល្យដែលបានវិវត្តនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រ...
- នេះរួមបញ្ចូល ការយល់ដឹងបន្ថែមអំពីចំណុចដូចខាងក្រោម៖
    - ជៀសវាងការគិតតឹងរ៉ឹងពេក ចំពោះលំនាំអនុវត្តវិធីសាស្រ្តបង្រៀនផ្សេងៗដូចជា IBL និង PBL
    - បង្កើតទម្លាប់ក្នុងការសួរថា " ហេតុអ្វី" ព្រោះ យើងធ្វើអ្វីៗតាមមធ្យោបាយជាក់លាក់មួយ មិនមែនគ្រាន់តែសួរថា " អ្វី" ទៅ ដែលយើងត្រូវតែធ្វើនោះទេ" ...
    - បង្ហាញសារទៅកាន់អ្នកអប់រំដទៃទៀត អំពីរបៀបដែលការអប់រំនៅកម្ពុជាត្រូវតែផ្លាស់ប្តូរដើម្បីជួយឱ្យកម្ពុជាមានដំណើរការអប់រំល្អក្នុងសតវត្សរ៍ថ្មីនេះ។
    - អភិវឌ្ឍសមត្ថភាពក្នុងការបញ្ចូលវិធីសាស្រ្តផ្សេងៗគ្នា (វិធីសាស្រ្តកូនកាត់) ជាច្រើន ដើម្បីបំពេញតាមបរិបទជាក់លាក់ ខណៈពេលដែលរក្សាបាននូវភាពត្រឹមត្រូវនៃគោលការណ៍ការសិក្សាបែបស្ថាបនានិយម។

សូមអរគុណ